

แนวทางการตรวจวินิจฉัยและรักษาพยาบาล

โรคมะเร็งเต้านม

ปี 2546 - 2547

บรรณาธิการ

- อาคม เขียวศิลป์
- สุนันทา จริยาเลิศศักดิ์
- อาคม ชัยวีระวัฒน์
- ธีรวุฒิ กุทะเปรมะ

คณะผู้เชี่ยวชาญ

- ศาสตราจารย์นายแพทย์ธนพล ไหมแพง
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
- รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงบุษณี วิบูลผลประเสริฐ
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ
- รองศาสตราจารย์นายแพทย์ประเสริฐ เลิศสงวนสินชัย
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- รองศาสตราจารย์นายแพทย์พิเชฐ สัมปทานกุล
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศาสตราจารย์แพทย์หญิงมัลย์ มุตตารักษ์
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นายแพทย์ยงยุทธ คงธนารัตน์
โรงพยาบาลราชวิถี
- พันเอกนายแพทย์วิชัย วาสนสิริ
วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
- รองศาสตราจารย์นายแพทย์วิชาญ หล่อวิทยา
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- ผู้ช่วยศาสตราจารย์นายแพทย์วิเชียร ศรีมนิรินทร์นิมิต
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
- รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงวิไลพร โปธิสุวรรณ
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
- นายแพทย์สถาพร ลีลำนันทกิจ
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- นายแพทย์อาคม เขียรศิลป์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ

Peer Reviewers

- รองศาสตราจารย์นายแพทย์กรีช โปธิสุวรรณ
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
- นายแพทย์กิติ จินดาวิจักษณ์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงตรุณี บุญยืนเวทวัฒน์
คณะแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ศาสตราจารย์นายแพทย์พิทยาภูมิ ภัทรนุชาพร
คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล
- ศาสตราจารย์แพทย์หญิงลักษณา โพนกุล
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ
- ศาสตราจารย์นายแพทย์วีระชัย รัตนธราช
คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาริบัติ
- ศาสตราจารย์แพทย์หญิงสมิตรา ทองประเสริฐ
คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พลตรีนายแพทย์สุรพงษ์ สุภาภรณ์
วิทยาลัยแพทยศาสตร์พระมงกุฎเกล้า
- แพทย์หญิงอัฐฉิวัรรณ ชวนเกริกกุล
โรงพยาบาลพญาไท 2

คณะทำงาน

- นายแพทย์สมยศ ตีร์รัมย์
กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข
- นายแพทย์ธีรวัฒน์ คูหะเปรมะ
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- นายแพทย์กิติ จินดาวิจักษณ์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- แพทย์หญิงชวนพิศ บุญยะรัตเวช
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- รองศาสตราจารย์แพทย์หญิงสมิตรา ทองประเสริฐ
มะเร็งวิทยาสมาคม
- พลอากาศตรีนายแพทย์เอกชัย วิเศษศิริ
สมาคมรังสีรักษาและมะเร็งวิทยาแห่งประเทศไทย
- ศาสตราจารย์คลินิกเกียรติคุณนายแพทย์สาโรจน์ วรรณพฤกษ์
ราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย
- นายแพทย์ทวี เลหาพันธ์
ราชวิทยาลัยพยาธิแห่งประเทศไทย
- นายแพทย์วัชรพงศ์ พุทธิสวัสดิ์
ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย
และชมรมศัลยแพทย์มะเร็ง
- นายแพทย์สุเมธ รินสุรวงศ์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- นายแพทย์อาคม เขียรศิลป์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- นายแพทย์อาคม ชัยวีระวัฒน์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- นางสาวสุนันทา จรียาเลิศศักดิ์
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ
- นางศิริพรรณ พิษภาพ
สถาบันมะเร็งแห่งชาติ

คำนำ

มะเร็งเต้านมเป็นหนึ่งในโรคมะเร็งที่อยู่ในแผนการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งของประเทศ (National Cancer Control Program) ดังนั้นเพื่อให้มีรูปแบบหรือแผนการดูแลรักษาที่เหมาะสมสำหรับผู้ป่วยมะเร็งเต้านมในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ชำนาญการเกี่ยวกับการรักษามะเร็งเต้านมหลายสาขามาร่วมประชุมเพื่อจัดทำคู่มือเวชปฏิบัติเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม (CPG) ฉบับที่จะใช้ในประเทศไทย

สถาบันมะเร็งแห่งชาติเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งของประเทศและเป็นกรรมการ/ผู้ช่วยเลขานุการของคณะกรรมการป้องกันและควบคุมโรคมะเร็งแห่งชาติ จึงทำหน้าที่เป็นแกนนำในการจัดทำคู่มือเวชปฏิบัติสำหรับมะเร็งเต้านม โดยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. วางแผนในการจัดทำคู่มือเวชปฏิบัติเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม โดยเชิญผู้แทนของราชวิทยาลัยรังสีแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยพยาธิแพทย์แห่งประเทศไทย, ราชวิทยาลัยศัลยแพทย์แห่งประเทศไทย, สมาคมรังสีรักษาและมะเร็งวิทยาแห่งประเทศไทย, มะเร็งวิทยาสมาคมแห่งประเทศไทย และชมรมศัลยแพทย์มะเร็ง (ประเทศไทย) เพื่อพิจารณาเสนอชื่อผู้เชี่ยวชาญในการจัดทำคู่มือเวชปฏิบัติสำหรับมะเร็งเต้านม
2. ประชุมจัดทำคู่มือดังกล่าวร่วมกับผู้เชี่ยวชาญของแต่ละองค์กรที่เกี่ยวข้องตามรายชื่อที่เสนอเป็นคณะผู้เชี่ยวชาญโดยใช้หลักเกณฑ์ Breast Cancer : CPG version 1.2004 ของ National Comprehensive Cancer Network (NCCN) ของสหรัฐอเมริกา แต่ปรับปรุงดัดแปลงให้เหมาะสมกับการปฏิบัติงานในประเทศไทย โดยผ่านขบวนการพิจารณาและเสนอแนะจากผู้มีประสบการณ์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งเต้านมในประเทศไทย (Expert's opinion)
3. สถาบันมะเร็งแห่งชาติทำการรวบรวมข้อมูลทั้งหมดและดำเนินการจัดทำเป็นคู่มือเวชปฏิบัติเกี่ยวกับมะเร็งเต้านมฉบับร่างเพื่อส่งให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละสาขาตรวจและแก้ไขเพิ่มเติมก่อนจะส่งให้ผู้ทบทวน (Peer reviewers) พิจารณาและวิเคราะห์วิจารณ์
4. ให้ผู้ทบทวนดำเนินการวิพากษ์คู่มือเวชปฏิบัติเกี่ยวกับมะเร็งเต้านม
5. สถาบันมะเร็งแห่งชาติดำเนินการแก้ไขและจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มเพื่อใช้เป็นเอกสารอ้างอิงในการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งเต้านมในประเทศไทยต่อไป

คณะผู้จัดทำมีความเห็นว่าคู่มือเวชปฏิบัติสำหรับมะเร็งเต้านมควรมีการทบทวนและปรับปรุงแก้ไขให้ทันสมัยทุกปี เนื่องจากข้อมูลเกี่ยวกับการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งเต้านมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา

ขอขอบคุณทุกท่านที่มีส่วนร่วมในการจัดทำคู่มือเล่มนี้และคณะทำงานยินดีรับคำวิจารณ์ต่างๆที่จะช่วยให้คู่มือนี้ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงแก้ไข อันจะเป็นประโยชน์ในการดูแลรักษาผู้ป่วยมะเร็งเต้านมในประเทศไทยต่อไป

สารบัญ

	หน้า
□ แนวทางการตรวจคัดกรองมะเร็งเต้านมที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย	1
□ แนวทางการใช้เครื่องถ่ายภาพรังสีเต้านม	4
□ แนวทางการวินิจฉัยทางพยาธิวิทยาในมะเร็งเต้านม	12
□ แนวทางการรักษามะเร็งเต้านมโดยการผ่าตัด	36
□ แนวทางรังสีรักษาในผู้ป่วยมะเร็งเต้านม	41
□ แนวทางการรักษาเสริมด้วยยาเคมีบำบัดและ/หรือยาฮอร์โมน	54
□ แนวทางการดูแลแบบประคับประคองในผู้ป่วยมะเร็งเต้านม	80
□ รายชื่อสถานที่ที่มีการให้บริการถ่ายภาพรังสีเต้านม (mammography) ในประเทศไทย	100